

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria filosofiei antice

Anul universitar 2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea "Babeș-Bolyai"
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Filosofie
1.4. Domeniul de studii	Filosofie
1.5. Ciclul de studii	Licenta
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filosofie
1.7. Forma de învățământ	ZI

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istoria filosofiei antice			Codul disciplinei	HLR2103
2.2. Titularul activităților de curs	Andrei Bereschi				
2.3. Titularul activităților de seminar	Andrei Bereschi				
2.4. Anul de studiu	1	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativu	2.8. Tipul disciplinei		DS	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat (consiliere profesională)					
Examinări					6
Alte activități					3
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				69	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Preconții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Conții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Identificarea și aplicarea adecvată a fundamentelor teoretice și istorice ale filosofiei: presupozii, principii, valori, etici, modalități de gândire și practici. Identification and adequate implementation of the theoretical and historical fundamentals of philosophy: presuppositions, principles, values, ethics, modes of thinking, and practices.
CP2	Ordonarea și formularea de teme și probleme filosofice generale și de ramură. Organisation and formulation of ideas, topics, and problems related to philosophy, both general and specific
CP5	Producerea/proiectarea și comunicarea de idei/cunoștințe filosofice. Development/design and dissemination of ideas/knowledge related to philosophy
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente. Effective resolution of several moderately complex problematic issues through a realistic approach and a both theoretical and practical substantiation

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP4	Studentul/absolventul distinge principalele teorii filosofice cu privire la cunoaștere și adevăr și descrie într-o manieră coerentă principalele teorii filosofice cu privire la natura, sursele și limitele cunoașterii, precum și criteriile folosite pentru validarea cunoașterii și întemeierea adevăr.	Studentul/absolventul explică ce înseamnă „a cunoaște” și explică într-o manieră coerentă și clară deosebiriile dintre diferitele forme de cunoaștere.
CP5	Studentul/absolventul descrie principalele teorii etice și perspective filosofice asupra moralității și comportamentului moral și explică într-o manieră coerentă și clară concepte precum „dreptate”, „drepturi”, „datorie morală”, „deontologie profesională”.	Studentul/absolventul analizează critic dileme morale dificile, identifică principii, reguli și valori morale în comportamentul uman și este capabil să explice într-o manieră coerentă ce înseamnă a avea un comportament moral din perspectiva diferitelor teorii etice.

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul cunoaște momentele principale ale istoriei filosofiei antice, autorii reprezentativi, perspectivele lor filosofice generale, teoriile și conceptele lor specifice.
2. Studentul/absolventul descrie principalele teorii și perspective filosofice din istoria filosofiei antice și explică într-o manieră coerentă și clară concepte fundamentale ale filosofiei antice precum „ființă”, „idee”, „atom”, „eudaimonia”.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)

competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

1. Studentul are capacitatea de a înțelege independent un text filosofic din cadrul filosofiei antice. El poate preda conținuturile asimilate, dar le poate folosi și în alte contexte profesionale, deoarece a dobândit o competență conceptuală a structurării gândirii, a acțiunii și a discursului superioară.
2. Studentul este capabil să identifice cronologic secvențele istoriei filosofiei antice. Are aptitudinea de a identifica și defini conceptele și teoriile fundamentale ale istoriei filosofiei antice. Poate înțelege argumente și poziții filosofice din lumea contemporană dintr-o perspectivă riguroasă și le poate defini corect d.p.d.v. istoric și sistematic.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
Periodizarea filosofiei antice și caracterizarea principalelor orientări filosofice. Premisele începutului filosofiei în Grecia Antică	Expunerea didactică, modelarea conceptuală, problematizarea, gândirea critică a dificultăților	
Conceptul de natura în filosofia presocratică. Programul teoriei fizice ioniene. Substanța generatoare și elementarismul		
Critica programului ionian: Heraclit și Parmenides. Apariția pluralismului eleat Empedocle și Anaxagoras.		
Atomismul, problema mișcării și a neființei.		
Un nou început al filosofiei: sofistii și reacția socratică. Doctrina lui Platon despre idei.		
Momentele teoriei ideilor la Platon: doctrina clasică, dificultățile participării și ale separației ideilor. Reforma teoriei ideilor.		
Întemeierea disciplinelor fundamentale ale filosofiei în gândirea lui Platon: Ontologia, Epistemologia, Filosofia practică, Filosofia politică și Estetica		
Aristotel critic al filosofiei platoniciene. Nașterea demersului științific riguros prin structurarea analiticii (logica). Arhitectonica științelor la Aristotel.		
Conceptele filosofice fundamentale ale aristotelismului: materie-forma, substanță- accident, act-potență, anterior-posterior, privație și actualizare. Sensurile ființei.		
Filosofia practică: Etica și Politica		
Filosofia epocii elenistice. Stoicismul		
Filosofia epocii elenistice. Epicureismul		
Filosofia epocii elenistice. Scepticismul		
Filosofia în epoca comentariului		
Bibliografie		
Pierre Hadot, Ce este filosofia antică?, Ed. Polirom, 1998.		

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

Francis E. Peters, *Termenii filosofiei grecești*, Ed Humanitas, 1993.

Jean-Pierre Vernant, *Mit și gândire în Grecia Antică*, Ed. Meridiane, 1995

Jean-Pierre Vernant, *Originile gândirii grecești*, ed. Symposion, București, 1995.

Thomas Alexander Szlezak, *Cum să îl citim pe Platon*, ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2004

Guthrie W.K.C., *O istorie a filosofiei grecești*, (1-3), Editura Universitas, București 1999 completată de Guthrie W.K.C., *Sofiștii*, Editura Humanitas, București 1999

A.Cornea, *Platon. Filosofie și cenzură*, ed. Humanitas, București, 1995

David Ross, *Aristotel*, ed. Humanitas, București, 1998;

F. Brentano, *Semnificațiile multiple ale ființei la Aristotel*, ed. Humanitas, București, 2003;

A. H. Armstrong, *Arhitectura universului inteligibil la Plotin*, ed. Galaxia Guttenberg, Tg. Lăpuș, 2004;

H.I.Marrou, *Sfântul Augustin și sfârșitul culturii antice*, ed. Humanitas, București, 1997;

P. Aubenque, *Problema ființei la Aristotel*, ed. Teora, București, 1998

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
Problema apariției filosofiei și contextul filosofiei presocratice.	Expunerea didactică, modelarea conceptuală, problematizarea, gândirea critică a dificultăților, analiza și comentariul de text Studierea textelor ajutoare, interpr. de texte, dezbateri	
Demersurile constructive ale presocraticilor. Textele ionienilor		
Demersurile deconstructive ale presocraticilor. Textele lui Heraclit și tradiția eleată a paradoxelor		
Demersurile reconstructive ale presocraticilor. Textele atomiste		
„A doua navigare” a lui Socrate, critica platoniciană a presocraticilor. Cunoaștere, anamnesis și eidos.		
Platon și teoria universalului Concepte și dificultăți fundamentale ale platonismului		
Aristotel critică predecesorii: pe presocratici, dar și pe Platon		
Problema ființei la Aristotel		
Psihologia filosofică: structurarea		

facultăților de cunoaștere în mediul platonico-aristotelician.		
Filosofia politică a lui Aristotel		
Principiile filosofiei stoice		
Filosofia ascetica a plăcerii la Epicur		
Critismul sceptic		
Arhitectura universului inteligibil la Plotin. Comentarii filosofice tardive		
Bibliografie		
<i>Filosofia greacă până la Platon</i> , Editura științifică și enciclopedică, București, 1979		
G. S. Kirk, J. E. Raven, <i>The presocratic philosophers</i> , Cambridge, 1957		
Aristotel, <i>Metafizica</i> , Editura Iri, București 1998.		
Diels, H., <i>Die Fragmente der Vorsokratiker</i> , publicate de W. Kranz, Berlin, 1934-1954 (3 vol.). Dodds		
Dodds E.R., <i>Grecii și iraționalul</i> , Editura Polirom, Iași 1998.		
Guthrie W.K.C. <i>Sofiștii</i> , Editura Humanitas, București 1999. <i>Idem, O istorie a filosofiei grecești</i> , (1-3), Editura Universitas, București 1999.		
Vernant P. J., <i>Omul grec</i> , Editura Polirom, București 2001		
Sextus Empiricus, <i>Opere Filozofice I</i> , 1965, Editura Academiei.		
Epictet, <i>Manualul</i> , I. Costea, A. Pleșu, C. Iulia, București, editura Seneca Lucius Annaeus, 2015.		
Marcus Aurelius, <i>Gânduri către sine însuși</i> , ediție bilingvă trad. C. Bejan, Humanitas, București, 2010		
Epicur și epicureismul antic, Humanitas, 2016		
Laertios, D., <i>Despre viețile și doctrinele filosofilor</i> , Editura Polirom, Iași 1997..		
Peters E. F., <i>Termenii filosofiei grecești</i> , Editura Humanitas, București, 1993.		
Platon, <i>Opere</i> , (I-VI) Editura Științifică, București 1974 Ross D., Aristotel, Editura Humanitas, București 1998. Vernant P. J.,		
Plotin, <i>Enneade</i> , I-V, trad. colectivă, ed. Iri, 2002-2005		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din
----------------	---------------------------------------	-------------------------------------	-----------------

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

			nota finală
9.4 Curs	Studentul cunoaște momentele principale ale istoriei filosofiei antice, autorii reprezentativi, perspectivele lor filosofice generale, teoriile și conceptele lor specifice.	Examen scris	65
9.5 Seminar/laborator	. Studentul/absolventul descrie principalele teorii și perspective filosofice din istoria filosofiei antice și explică într-o manieră coerentă și clară concepte fundamentale ale filosofiei antice precum „ființă”, „idee”, „atom”, „eudaimonia”.	Prezentare scrisă și susținută oral	35
9.6 Standard minim de promovare			
Realizarea a cel puțin 50 la suta din cele două evaluări.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

	Nu se aplică nici o etichetă							
								Nu se aplică nici o etichetă

Data completării:

21.03.2026

Semnătura titularului de curs

Andrei Bereschi

Semnătura titularului de seminar

.....

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....